

Vædderen

Cecil Bødker

1961

Der var ikke engang nogen fugle der sang. Vagn stillede sig op på den nederste pigtråd, der var ikke andet end fluerne og nogen bier. Man skulle tro det hele sov herude, ligesom inde.

Vagn så ned. Han måtte ikke stå på pigtråden, han måtte aldrig noget, bare han snart skulle hjem. Han gloede tvært på den rustne hegnstråd. Somom den tog skade af det? Eller bukserne? Eller skoene? Det var vel også nok hans eget tøj, men de skulle altid skælde ud.

De var dumme. Rigtig edderdumme.

De troede altid han ødelagde noget, både traktoren og alting. Bare fordi han prøvede at starte den. Men sådan var det hele tiden. Det var i hvert fald ikke hans skyld den ikke kunne køre mere, det var fordi den ikke duede, men det kunne de selvfølgelig ikke se. De troede det var ham. De troede altid det var ham.

De var vel nok blevet gale.

Vagns øjne lyste af skadefryd, sikke en masse de havde sagt - og sådan som de havde set ud - de havde vel nok været rasende.

Nu kunne de ikke høste, sagde de. Og vejret som lige passede - og binderen som de havde lånt og som skulle afleveres hurtigt fordi dem der havde den selv skulle bruge den igen. Sikke de havde skældt ud. De ville sende ham hjem, men det sagde de så tit.

De kunne da bare låne en anden traktor. Eller få den lavet. Sådan noget gammelt skrammel. Han ville da også meget hellere hjem i gaden.

Og konen havde tudet og alt muligt. Øv hvor var hun dum. Og manden - de var så dumme begge to - og gården og alting. Der var da ikke noget ved at være på landet. Han måtte heller aldrig noget.

Han skulle nære sig, sagde de.

Kan du nære dig dreng.

Vagn stod og blev sur af alt det han ikke måtte. Bare han gik lidt ind i kornet, kom de farende og begyndte at råbe op. Somom de ikke havde masser af korn. Han ødelagde det, sagde de. Æv, hvor var de fedtede, når det nu var så godt at gå i.

Og ikke lukke op for grisene. Og ikke lege med traktoren. Og alt det spektakel fordi han en dag gav det store beskidte svin derinde en cigaret - med dyrlæge og alting. Det var vel nok skørt. Det var ligesom dengang han var gået ud til mergelgraven, konen var helt hysterisk da de hentede ham.

Ansaret, havde hun sagt.

Ansaret. Håh. Somom der skete noget ved det? Somom han druknede fordi han lånte den fiskestang lidt? Og så i den smule vand, han kunne jo springe over. Næsten da.

Vagn gav et lille hop, somom han i tankerne satte over det forbudte vandhul. Det var da nemt nok. Pigtråden skreg i kramperne, han stod forskrækket stille og lyttede med halvåben mund, de skulle helst ikke høre hvor han var. Han skulle ind og vaskes, der kom nogen til kaffe, men han gad ikke lige nu. Det kunne godt vente lidt.

Der var ikke en lyd nogen steder, så sov de sikkert endnu, han flyttede forsigtigt fødderne henad tråden, han skulle også sove havde de sagt, det havde han godt af.

Vel havde han ej. Det var bare fordi han ikke skulle lave noget mens de selv lå og snorkede. Sove? Her midt om dagen? Ikke ham i hvert fald, de måtte jo være skruptossed. Det var galt nok han skulle sidde omme i haven på en stol og glo hele eftermiddagen mens de drak kaffe. Men sådan var det så tit.

Og engang var der en kone der aede ham på håret og sagde lille skat. Føj, for satan, det var også de krøller. At de da aldrig kunne holde fingrene fra hans hår. Han var vel ikke nogen tøs. Eller et pattebarn - må jeg få en krølle med hjem, lille ven. Hvis de så endda stak ham en krone.

Vagn kom i tanker om at der jo ikke var noget ishuse nogen steder og sukkede. Bare de snart ville sende ham hjem. Han spyttede ind til fårene som gik på den anden side af hegnet.

Der måtte han heller ikke komme, vædderen var farlig. Sagde de. Men de sagde så meget. Vædderen det var den med horn på, det var også den mest beskidte, han stirrede et øjeblik på det langhårede dyr der ikke ænsede ham. At de kunne få sig selv til at kalde det horn, de var jo helt krøllet sammen og så lå de ned. Skulle den være farlig? Sådan nogen kunne man da ikke stikke med, men det kunne være den havde brækket dem engang.

Gammel møgged, afgjorde Vagn og spyttede igen.

Hvis han nu gik ind og tog den fiskestang alligevel? Mens de sov. Han kunne vel hænge den på plads igen uden at de så det, den hang inde i laden og de kunne ikke se ham fra vinduerne, hvis han gik bagom svinehuset. Han så

uvilkårligt over skulderen, de kunne heller ikke se ham her for de andre udhuse, det var et godt sted.

Og hvad kunne der også ske ved det?

Et øjeblik lyttede han opover taget, men nu var der vist nogen omme i gården, han syntes han hørte en bil. Fandens også.

Og han var ikke vasket. Han havde ikke engang skjorte på. Så blev hun gal igen, kællingen, og begyndte at se ud i øjnene somom hun helst ville kvæle ham på stedet.

Somom hun havde noget at sige over ham. Det var vel nok ikke hende der var hans mor, Vagn stillede sig op på tråden igen og spyttede. Han måtte hellere vente til de var gået ind.

Han var blevet god til at spytte på det sidste, til at ramme altså, han sendte en klat efter et af fårene, men det var der heller ikke noget ved. Det gik for langt inde. Får var også dumme.

Men hvis han nu kunne ramme den der vædder? Mon ikke det også var farligt? Og det havde de i hvert fald ikke snakket om at han ikke måtte. Den var bare for langt væk.

Han kaldte på den.

Hej, du -!

Men han kunne ligesågodt kalde på en skovl. Den ikke så meget som så efter ham.

Er du døv din satan?

Han piftede halvhøjt og vinkede med armen for at gøre den opmærksom, turde ikke råbe højere for at de ikke skulle høre ham omme i gården. Når han havde spyttet på vædderen ville han gå ind. Til skideballen. Men hun bagte altså nogen mægtig gode kager, konen, når der altså kom nogen.

Han så på vædderen, sådan en stud, og hoppede beslutsomt

ned på jorden og fandt en sten. Der lå gamle murbrokker i græsset mellem indhegningen og udhusvæggen, grå cementskærver og røde mursten, han fandt en passende stump.

Men den var alt for lille til at slå igennem vædderens tykke 20 uld, dyret virrede bare med hovedet og græssede videre som om der ingenting var sket. Det tirrede Vagn. Han skulle - faneme.

En større brok og et hårdere kast.

- Og så ramte han ved siden af. Han bandede dæmpet og inderligt. Satans så meget uld der sad på det bæst. Han blev ved med at kaste, vædderens ligegyldighed var udfordring nok. Bare bukke sig ned, finde en sten og kaste. Slynge den ind i pelsen på dette ubegribelig stupide væsen der gik derinde i folden og spillede storsnudet. Bukke sig ned og - der stod vædderen kun et par meter fra ham og skulede.

Overraskelsen fik hans arm til at blive hængende midt i kastet, standset af det ryk det gav i hele hans krop, da den pludselig var der. Helt henne ved ham. Han havde ikke troet den ville komme sådan, han havde slet ikke troet den ville komme, og han havde skudt på den som på et plankeværk eller et vejskilt eller en anden død ting som man bare rammer. Nu stirrede han målløs på den i flere sekunder, indtil den skrabede med forbenet i jorden og brummede.

Så grinede Vagn.

Stod den ikke der og truede med sit grimme hoved helt nede ved græsset. Kunne den måske ikke se der var pigtråd imellem? Vorherre bevares hvor var den dum - og fræk.

Du kan få mere hvis du er fræk, sagde han. Du kan sagtens få mere. Det var meget let at ramme den så nær ved. Han

kunne ramme den i hovedet og på benene hvor der ikke var så meget hår.

Det har du godt af, sagde han og glemte, han bare skulle spytte på den.

Et øjeblik tog det vejret fra ham, da den første gang rendte pandeskallen mod den pæl han stod ved, et pludseligt stød af frygt i kroppen, så grinede han igen - betaget.

Det var vel nok - sikke det gjorde i maven. Og i jorden. Det var ligesom på film. Tyrefægtning. Vagn forestillede sig straks en masse mennesker der så på det.

Han måtte få den til det igen.

Han prøvede at løfte den ene arm, den med stenen, og vædderen var der med det samme. Lige ind i pigtråden. Vagn hoppede baglæns ved det.

Det var vel nok en, den, han stønnede ophidset og stillede sig hurtigt om bagved en anden pæl. Vædderen var blevet rød i øjnene og pigtråden havde revet en flænge ved roden af det ene horn. Vagn så undrende på den og flyttede sig igen, sikke et kvaj at den ikke holdt op, det måtte da gøre ondt. Han tog en halv mursten og vejede den i hånden.

Kan du se denneher, sagde han, den skal du have lige i masken fordi du er så grim som du er.

Vædderen nikkede op og ned med hovedet somom den samtykkede, og Vagn vrængede ad den fuld af foragt. Idiot! Du tror måske du kan forstå hvad jeg siger? Eller du tror måske ikke jeg tør? Han ramte den midt på næseryggen.

Et øjeblik så det ud som vædderen tøvede, bedøvet af slaget, men kun et øjeblik, så lagde den sig frem i et spring og slog panden i stolpen så det knagede. Lidt efter begyndte blodet at løbe ud af dens næsebor.

Vagn så med dyb interesse på dyret, sikke en masse blod, græsset blev helt rødt foran den, han havde aldrig set så meget blod på én gang. Han havde for længe siden glemt både gæster og kaffe og stirrede opslugt på vædderen, der stod med hængende hoved og ventede.

Ventede? På hvad?

Det vidste han ikke. Men der var ingen tvivl om at den ventede, den var ikke færdig endnu, det var ikke derfor den stod sådan.

Nej, den stod og lurede. Den bildte sig måske ind den kunne få hævn. Tanken forekom Vagn urimelig, hævn, der var jo pigtråden - og pælene, han rokkede med den han stod ved, den var næsten så tyk som et træ.

At den virkelig kunne være så dum.

Det faldt ham ikke ind at dyret i sit raseri måske kunne rende hegnet ned, at pælene muligvis ikke var slet så holdbare som de så ud til. Han var kun vant til cement og ikke til stolper af træ der stod og rådtede nede i jorden hvor man ikke kunne se. Huse af jernbeton og legestativer af galvaniserede vandrør, det var hvad det var.

Vædderen kom nærmere, og Vagn gik næsten helt hen til hegnet, den kunne ikke gøre ham noget. Ingenting kunne gøre ham noget, det var en indvendig viden han havde. Han var usårlig.

Du tror måske jeg er bange, sagde han til vædderen.

Hjemme i gaden sagde de han var dumdristig. Han trak på skulderen, der var så meget der ikke var noget ved, så meget der kun var for tøsedrenge.

Men lige nu var der altså noget ved vædderen.

Den var så nær at han kunne nå den hvis han havde haft en kæp.

Han kunne nå den med fiskestangen.

Tanken var skoldhed og lammende, selvfølgelig, fiskestangen. Fæ. Han strøg af sted langs med husmuren med lange bløde skridt, nu skulle han spilleme få sat fart i møggeden derinde. Bare den nu blev stående til han kom igen.

Vædderen var der. Vagn svirpede triumferende med den forbudte stang. Kom så an dit sløve krapyl. Han stak spidsen ind mellem trådene og holdt stangen somom det var en lanse. Man skulle bruge lanse når man var tyrefægter, vidste han. Han havde set en film om det engang. Og en om riddere, det havde været knaldgodt. Hestene havde ligget med benene i vejret inden de døde. Det var mægtigt.

Han prikkede efter vædderen. Vågn op gamle.

Og dyret bragede ind i stangen og hegnet, så han næsten faldtbaglæns ved det. Det gibbede henrykt i ham, det var vel nok -nu skulle de bare se ham - hjemme i gaden.

Vædderen havde brækket hele det yderste tynde stykke af fiskestangen. Når manden kom til at se det blev han rasende. Tanken anfægtede ikke Vagn, det var jo ikke ham der havde brækket den. Kunne han måske gøre for hvad det gale spektakel til en vædder fandt på? Eller hvad alle de andre dyr fandt på? Vel kunne han ej. Og desuden var stangen bare blevet bedre af det, til at stikke med altså. Han prøvede brudstedet med en finger, det var både skævt og skarpt. Nu kunne den jo se om den havde lyst til at blive ved længere, han skogrede allerede ved tanken. Bare han havde haft noget at støtte stangen imod, noget fast, en mur eller sådan, så skulle den møgged snart komme til at ligge med benene i vejret ligesom hestene.

Han var blevet bedre til at ramme den rigtigt, kunne han mærke, sådan at det gjorde ondt. Vagn betragtede vædderen med et smalt vurderende blik, man kunne vel nok ordne sådan en pjalt. Og det var den der skulle være så farlig, rend og hop. Det var bare løgn at den kunne slå en voksen mand ihjel. Det var bare noget de sagde, og man kunne vel også rende fra den, hvis det var sådan. Han drillede den med stangen for at få den til at sætte ordentlig fart på, men hvor var det åndssvagt at blive ved med at dunke løs på de pæle.

Ind imellem stødene kom der lyde fra vædderen, som ville få hårene til at rejse sig på enhver anden end Vagn.

Hold op med at blære dig, tænkte han.

Man skulle tro den havde i sinde at vælte både hegnet og huset og alting, sådan som den stillede sig an.

Du behøver ikke at hidse dig op, sagde han højt.

Det var først da en af pælene lagde sig udad med en kort knagen, at han følte lidt tvivl. Han var mest forbavset.

Det væltede. Hegnet væltede.

Han var sekunder om at forstå. Ville aldrig have troet det. Troede det næsten ikke endnu. Men vædderen stod midt inde i pigtråden og masede, om lidt var den ude. Vagn fattede pludselig klart midt i sin undren.

Ude-!

Han sprang afsted.

Døren til kostalden, der hvor de kørte møget ud på møddingen, var lige om hjørnet. Han knaldede den i efter sig og satte kroge på. Det var da så lige til. Han kiggede ud ad det lille vindue i væggen ved siden af, han måtte rode håret helt ind i spindelvævet for at se nedad, derude stod vædderen og måbede foran den lukkede dør. Føj hvor den så ud med blod på pelsen allevegne. Og ud af næsen. Men det havde

den vel nok selv været ude om. Vagn mønstrede sin egen person og kom i tanker om gæsterne, dem havde han helt glemt. Han måtte se at slippe ind på sit kammer og få det pæne tøj på.

Men han måtte lige kigge ud ad vinduet en gang til inden han gik, vædderen var der endnu og Vagn bankede på ruden med en finger og rakte næse. Nu kunne den have det så godt, nu gik han nemlig ind og fik kaffe. Imens kunne den så gå tilbage hvor den kom fra eller lade være, han var ligeglad.

Og hvis den rendte sin vej måtte manden da selv ligge og rode med hvordan han fik fat på den igen, det var vel hans vædder, men hvis han kom og påstod at det var ham, Vagn, der havde lukket den ud, så var det i hvert fald løgn. Det kunne ethvert fjols da se med et halvt øje.

Så gik han tværs gennem stalden og ud på gårdspladsen og ind gennem fordøren. Lidt efter gik han bagom huset i sit pæne tøj og lod somom han kom fra køkkenhaven.

De var allerede færdige med kaffen.

Nå. Er du endelig der?

Det var konen. Hun ventede ikke på svar, det gjorde hun næsten aldrig. Hun kørte bare løs.

Har du nu været i ærterne igen? Hvorfor kommer du ikke når vi kalder?

Og efter en kort pause:

Hvor er Ole?

Ole -? Vagn så uforstående ud.

Ja. De tog en dreng med, fordi du var her. Vi sagde han skulle lede efter dig.

Oles mor sendte Vagn et mistroisk øjekast, og Vagn stirrede dybt og uskyldigt igen.

Det ved jeg ikke.

Og så til konen: Må jeg godt tage lidt kaffe?

Var der noget der bevægede sig et sted i hans bevidsthed? En tanke? Vagn lukkede for den, hvad ragede det ham, han var vel ikke barnepige for nogen.

Han skænkede koppen så fuld at det rendte over. Oles mor blev ved med at stirre sugende på ham.

Kan du ikke finde Ole først, sagde hun.

Jo, sagde Vagn og tog en kage. Dum kælling, tænkte han.

Oles mor rømmede sig utålmodigt. Vagn tyggede længe på hver mundfuld.

Kan du ikke lige finde Ole?

Jo, sagde Vagn og blev siddende. Han kunne vel få sin kaffe først. Alle de andre havde jo fået. Og hvis hun havde så travl kunne hun jo selv finde sin Ole. Han gloede tvært ned i dugen og proppede mere kage ind. Det var også altid ham der skulle rende efter alting.

Oles mor blev ved med at stå og se opfordrende og uroligt på ham.

Hvad stod hun der og slugte ham for, hun kunne vel se han spiste. Og konen, nu skulle hun også til at stille sig an, han kunne se hvad hun ville sige. Men de kunne jo bare lade deres snottede unge blive hjemme. Han havde i hvert fald ikke bedt om at få ham med.

Så var det de hørte skriget, et højt vildt skrig et eller andet sted. Vagn følte hvordan huden trak sig sammen på ham. Men det var jo ikke hans skyld.

Flere skrig, mange skrig der næsten gik sammen i et, og nogen der rendte ned i alleen.

Moderens: Nej. Å nej. Og mændene der styrtede hen til lågen. Der var dødstille i haven, ingen så på Vagn mere.

Det er vædderen, var der en der råbte.

Vædderen. Vædderen. Der var stemmer der gentog det.

Vagn trak munden skæv fuld af foragt. Selvfølgelig var det vædderen, hvad ellers?

Ude fra alleen kom råb og trampen. Vagn gik langsomt hen til lågen hvor konerne stod i en klump. Længere nede, hvor han ikke kunne se, tumlede mændene med det gale dyr.

Nu kom de med den.

Nu kom de med drengen.

Vagn strakte nysgerrigt hals, det var faderen der bar ham. Mon han var død?

Hvad skulle han også omme bagved udhusene. Det kunne han jo lade være med.